

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ**

**LEA TKALČEC
ZAVRŠNI RAD**

**SVIBANJ U VRTIĆU –
TEMATSKI DAN**

Čakovec, rujan 2019.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ
(Čakovec)

ZAVRŠNI RAD

Ime i prezime pristupnika: Lea Tkalčec

TEMA ZAVRŠNOG RADA: Svibanj u vrtiću – tematski dan

MENTOR: doc. dr. sc. Ines Virč

Čakovec, rujan 2019.

SADRŽAJ

Sažetak	5
Summary	6
1. UVOD	8
2. TEMATSKI MJESEC	11
2.1. Tematski mjesec u vrtiću	11
2.2. Mjesec svibanj	12
2.2.1. Važni datumi	13
2.2.2. Svibanj u vrtiću	13
2.3. Tematski dani	13
3. DJEČJE JEZIČNO IZRAŽAVANJE	15
3.1. Igra i jezik	15
3.2. Govorno-jezična komunikacija	15
3.2.1. Poticanje i razvoj govora i glasovne osjetljivosti	17
3.2.2. Govorno-jezične igre	18
4. VJEŽBE U PROMATRANJU	20
5. PRAKTIČNI DIO – PROVEDENE AKTIVNOSTI U VRTIĆU	22
(primjeri iz prakse)	22
5.1. Svibanj u Dječjem vrtiću Vrapčić	22
5.2. Ciljevi aktivnosti i razvojne zadaće	24
5.3. Metode rada	24
5.4. Kontekstualni uvjeti	24
5.4.1. Prostorno-materijalni uvjeti	24
5.4.2. Socijalni kontekst	24
5.4.3. Vremenski kontekst	25
5.5. Tijek aktivnosti	25
5.6. Uloge odgojiteljice – studentice	25
5.7. Tematski dan – teme aktivnosti	26
5.7.1. Svjetski dan vatrogasaca	26
5.7.2. Svjetski dan Sunca	27
5.7.3. Majčin dan i Međunarodni dan obitelji	35
5.7.4. Svjetski dan sporta	38
5.8. Osvrt na održane aktivnosti	40
5.9. Kako možemo proširiti tematski dan?	42

6. ZAKLJUČAK	43
LITERATURA	44
KRATKA BIOGRAFSKA BILJEŠKA	45

Sažetak

Opće je poznato da je igra najvažnija dječja aktivnost uz koju djeca aktivno uče samostalno istražujući. U vrtićima se uz slobodnu igru ciljano provode i neke planirane aktivnosti kojima se djeluje na razvoj djece rane i predškolske dobi. U odgojno-obrazovnim ustanovama potiče se cjelovit razvoj svakog pojedinog djeteta. Cjelovit razvoja obuhvaća tjelesni, kognitivni, spoznajni i socio-emocionalni razvoj. Planiranim se aktivnostima zadovoljavaju predviđene razvojne zadaće te se ostvaruju zadani ciljevi. Razvijaju se dječja mašta, kreativnost i suradnička igra. Utječe se na motorički razvoj, umjetničko izražavanje, socijalizaciju i emocionalne kompetencije djece. Spomenute razvojne zadaće neke su od ciljeva pedagoškog rada kroz čitavu pedagošku godinu. Odgojitelj u vrtićkoj ustanovi ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja djeluje odgojno-obrazovno te odgojnim metodama, aktivnostima i igrama prilagođenima dobi, interesu i znatiželji djece, fleksibilnom organizacijom vremena te poticajnim prostorno-materijalnim okruženjem utječe na djecu te potiče djetetov rast i razvoj. Mjesec svibanj je poseban mjesec. Pedagoška se godina bliži kraju, djecu se u vrtićima priprema za završne priredbe, proslave i svečanosti te se sudjeluje s njima u brojnim programima i manifestacijama izvan vrtićke ustanove. Isto tako tijekom mjeseca svibnja s djecom se u vrtićima obilježavaju mnogi važni datumi i tematski dani. U svibnju 2019. godine s djecom mješovitih vrtićkih odgojnih skupina iz Dječjeg vrtića Vrapčić, Šenkovec obilježeni su neki od značajnijih datuma. Tematski dani koji su se proveli s djecom su: Svjetski dan vatrogasaca, Svjetski dan Sunca, Majčin dan i Međunarodni dan obitelji te Svjetski dan sporta. Pri pisanju rada istražilo se kada se obilježava pokoji tematski dan i zašto. Tijekom obilježavanja određenog dana u vrtiću s djecom su se podijelile neke zanimljivosti, primjerene njihovoj dobi, o pojedinom danu. Sve su aktivnosti obilježavanja tematskih dana bile integrirane te su sadržavale motivacijski, govorno-jezični, tjelesni, matematički, glazbeni, likovni i kreativni dio. Djeca su imala slobodu izbora sudjelovanja u slobodnim ili planiranim aktivnostima te su imala mogućnost odabira i samoorganizacije samoiniciranih aktivnostima. Zajedničko svim aktivnostima bilo je uporaba govora i jezika. Svim se aktivnostima djecu poticalo na govorenje i jezično izražavanje te se primjenom jezično-govornih igara utjecalo na razvoj komunikacijskih vještina djece.

Ključne riječi: cjelovit razvoj, aktivno učenje, tematski dan, tematske aktivnosti, jezični razvoj

Summary

It is a common knowledge that game is child's most important activity by which he/she actively learns independently exploring. In kindergartens there are, along with free game, also some planned activities which affect development of children of early and pre-school age. In educational institutions integrated development of each child is being encouraged. With planned activities envisaged development tasks are being fulfilled, and given assignments are being achieved. Child's imagination develops, as well as his/her creativity and cooperative game. There is an impact on motorical development, artistic expression, socialization and emotional competence of children. Previously mentioned development tasks are some of the aims of pedagogical work throughout the entire pedagogical year. Educator in institution of early and pre-school education works educationally, and with his/her educational methods, activities and games adjusted to the age, interest and children's curiosity, flexible time organization, and incentive spatial-material environment – affects children and encourages their growth and development. May is special month of the year. Pedagogical year is near its end, children in kindergartens are being prepared for final shows, celebrations and festivities, and together with educational workers children participate in countless programs and manifestations outside kindergarten. Likewise, throughout May many important dates and thematic days are being celebrated in kindergartens. In May, this year – 2019 – together with children from mixed educational groups from Kindergarten 'Vrapčić', Šenkovec, some of the significant dates had been celebrated. Thematic days spent with children were: International Firefighter's Day, International Sun Day, Mother's Day, International Day of Families and International Day of Sport for Development and Peace. When writing this paper it had been searched when and why certain thematic day had been celebrated. During the celebration of certain day in kindergarten some fun facts about each day, which were appropriate to the age of children, had been shared with them. All activities during the celebration of thematic days had been integrated and they included motivational, speech-linguistic, physical, mathematical, musical, artistic and creative part. Children had the freedom of choice in taking part in free or planned activities and they had the opportunity to make a choice of their own and the opportunity for selforganization of selfinitiated activities. What was common to all activities was the usage of speech and language. Throughout all activities children had been encouraged to speak and express themselves through language, and with

usage of speech-linguistic games the main aim was to affect development of children's communication skills.

Key words: integrated development, active learning, thematic day, thematic activities, linguistic development

1. UVOD

Za suvremeni je odgoj i obrazovanje uz humanistički pristup, koji ima za cilj poticati razvoj potencijala djeteta, a ne samo njegovu poslušnost te osnažiti identitet djeteta i njegovo samopoštovanje, karakterističan i holistički pristup kako u promatranju i tumačenju konteksta odgojno-obrazovne ustanove (vrtića), koji određuje kvalitetu življenja, odgoja i učenja djece, tako i u odgoju i obrazovanju pojedinog djeteta. Humanistički pristup na dijete gleda kao na ravnopravnog sudionika odgojno-obrazovnog procesa. Individuo, socijalno biće bogato potencijalima i otvoreno za istraživanje i učenje. Dijete se potiče na samostalnost, kritičko razmišljanje i odgovorno ponašanje. Uvažava se, poštuje i prihvaća njegovo mišljenje te mu se pruža iskustvo preuzimanja odgovornosti. Holistički pristup odgoju naglašava kako okolina odrastanja, okruženje, društvo i mi sami (nasljeđe, individualne potrebe, mogućnosti i interesi), djelujemo na cjelokupni razvoj djeteta te kako razvoj djeteta čini više međusobno povezanih dimenzija/faza rasta i razvoja (tjelesni, spoznajni, emocionalni i socijalni razvoj), koje se razvijaju usporednu i utječu jedna na drugu. Cjelovit se razvoj djeteta pokušava ostvariti provođenjem integriranog i otvorenog kurikuluma, čime se želi utjecati na sva razvojna područja djeteta. Neke od značajnih karakteristika integriranog Kurikuluma ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja su: njegova dinamičnost, integracija različitih područja i sadržaja, timski oblik rada djece i odraslih, zajedničko stvaranje kurikuluma između odgojitelja međusobno, odgojitelja i djece te odgojitelja i stručnog tima (stručnih suradnika), a na područja djetetovog razvoja se gleda kao na cjelinu, nisu izdvojena prema metodičkim područjima. Njegova je prepoznatljivost i prostorna organizacija pedagoškog okruženja, koja svakom pojedinom djetetu omogućuje izbor aktivnosti s obzirom na vrstu materijala, sadržaje i razine aktualnog razvoja. Otvoreni kurikulum mijenja teoriju i praksu, prilagođava se djetetu i njegovoj individualnoj razini razvoja. Naglašava važnost socijalne komunikativne komponente u odnosima (dijete, odgojitelj, roditelj) i zalaže se za fleksibilnost u odabiru sadržaja i načina rada u odgojno-obrazovnom radu odgojitelja. Kompetentan odgojitelj se spušta na djetetovu razinu, organizira prostor, oprema centre aktivnosti, priprema materijale, kreira uvjete za (samo)učenje, potiče, promatra, sluša, dokumentira i analizira. On je ujedno i refleksivni praktičar. Odgojitelj u dječjoj igri i aktivnostima može zauzeti ulogu ravnopravnog suigrača, osobe koja priprema i donosi materijale (materijalni poticaj za unaprjeđenje aktivnosti djece), ili može postavljati poticajna pitanja (problemske

situacije). Djeca u poticajnom okruženju imaju mogućnost izbora, mogućnost zadovoljavanja svojih individualnih potreba i interesa. Suvremeni su pristupi odgoju usmjereni na dijete i njegovo prirodno, aktivno, iskustveno učenje. Djeca su radoznala i znatiželjna te se učenje smatra dječjom prirodnom potrebom. Poznati načini i oblici dječjeg učenja su učenje kroz igru, vlastitim iskustvom, istražujući i po modelu, imitirajući. Djeca uče čineći, konstruirajući i rekonstruirajući svoje znanje. Jedino kad je opušteno (što u igri dijete i jest) dijete uistinu može učiti na zabavan način. Znanje stečeno kroz igru je trajnije od znanja stečenog na neki drugi način. Igrom dijete razvija svoju maštu i kreativnost, stječe nove vještine i znanja, aktivno uči, sudjeluje u odgojno-obrazovnom procesu odrastanja, rasta i razvoja te spoznaje i upoznaje sebe i svijet oko sebe. Igra ima pozitivan utjecaj na sva područja razvoja. U igri dijete spontano vježba i razvija svoje kognitivne, emotivne (emocionalne), motoričke, socijalne, komunikacijske i jezične sposobnosti i vještine te jača samopouzdanje i život u zajednici. Dijete svoja znanja i iskustva stječe i razvija u stalnoj interakciji s okolinom. Njegov razvoj i odgoj ovise o socijalnom i fizičkom okruženju u kojem dijete boravi i živi. To okruženje čine prostorno-materijalni kontekst te vremenska (fleksibilna organizacija vremena) i socijalna dimenzija (socijalni odnosi, interakcije i suradnja). Djetetu je za razvoj i napredak potreban neizravan poticaj te pogodno poticajno okruženje koje uvažava i poštuje dijete te s njim komunicira kao s aktivnim ravnopravnim partnerom, članom društva/zajednice/procesa odrastanja. U odgojno-obrazovnom radu prate se dječji interesi i potrebe te se stvara primjereno i poticajno (prostorno-materijalno) okruženje koje utječe na cjeloviti razvoj djeteta. Prostor skupine, dnevnog boravka djece, podijeljen je na više zasebnih cjelina. U sobi skupine formirani su različiti centri aktivnosti (likovni, glazbeni, predčitačkih vještina, matematičkih, stolno manipulativni, didaktički, građevni, obiteljski, damski...), koji se oblikuju prema interesu djece te se obogaćuju raznoraznim predmetima i materijalima. U vrtiću se osiguravaju uvjeti za ostvarivanje fleksibilnosti odgojno-obrazovnog procesa što je bitno obilježje Nacionalnoga kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje. U svakodnevnom radu prilagođava se konkretnim sposobnostima, interesima i potrebama djece te se uvažava prijedloge i inicijative djece i roditelja, koji se smatraju ravnopravnim sudionicima, odnosno partnerima u odgojno-obrazovnom procesu. Svim planiranim aktivnostima u vrtiću radi se na dječjem stjecanju slobode i samostalnosti. Mjesec svibanj je bogat važnim danima i datumima, koji se

obilježavaju u vrtiću. Tijekom svibnja u vrtiću se održavaju brojne priredbe i proslave, a djeca sudjeluju i u mnogim događanjima i manifestacijama izvan same ustanove. Uz raznolikost svakodnevnih sadržaja i aktivnosti ponuđenih djeci, koje biraju prema svom interesu i mogućnostima, mališani sudjeluju u mnogobrojnim događanjima različitih sadržaja i izvan samih prostorija vrtića. Kroz čitavu godinu s djecom se u skupinama obilježavaju tematski dani, tijekom kojih se provode tematske aktivnosti. Postoje mnogi ciljevi obilježavanja određenih tematskih dana te razlozi provođenja određenih aktivnosti. Djecu se potiče na istraživanje i postavljanje pitanja, kao način učenja i spoznaje. Bogati se dječje iskustvo o pojavama, upoznavanje prirode i razumijevanje prirodnih procesa te se pobuđuje dječje zanimanje za tradiciju i običaje. Uči ih se životno-praktičnim i radnim aktivnostima (poticanje samostalnosti u svim životnim aspektima, pospremanje i sortiranje, briga o zdravlju i stjecanje higijenskih navika). Kod djece se potiču različiti oblici kreativnog (umjetničkog) izražavanja, stvaranja i kretanja (šetnja, igre na otvorenom/dječjem vrtićkom igralištu) te se utječe na razvijanje i podizanje ekološke svijesti djece od najranije dobi. S djecom se provode raznovrsne igre (građevno – konstruktivne, simboličke, zidne, stolno – manipulativne) i druženja te društveno zabavne aktivnosti (zajedničke igre). Dječja se radoznalost razvija brojnim samostalnim, grupnim, istraživačkim, slobodnim i planiranim aktivnostima. Najboljim primjerom prirodnog učenja djeteta smatra se upravo govor jer je govorno-jezična komunikacija sveprisutna u dječjoj igri i aktivnostima. U jezične se djelatnosti ubrajaju: slušanje, govorenje, čitanje i pisanje. Neke od njih su urođene, dok druge treba izvježbati. U jezične vještine spadaju čitanje i pisanje te njih treba učiti i uvježbavati, a u jezične sposobnosti slušanje i govorenje, koje se usvajaju spontano. Slušanje je prva i neophodna djelatnost, temelj i preduvjet uspješne komunikacije. S djecom je potrebno provoditi vježbe slušanja od najranije dobi. Treba znati slušati, a pritom čuti i razumjeti. Važno je slušati dijete da bi poslije ono slušalo nas i od nas učilo. Govor se smatra zvučnom komunikacijom oblikovanom ritmom rečenica, riječi i slogova. Temelji se na odnosu teksta (poruke oblikovane jezikom) i jezika (oblikovanog posebnim govornim znacima). Razvoj pismenosti u djece odvija se u nekoliko faza, od kojih su za vrtićku djecu najvažnije dvije: faza slikovnog pisma i faza upoznavanja slova.

2. TEMATSKI MJESEC

Tematski mjesec može biti mjesec posvećen nekome ili nečemu. Danas je već za svaki mjesec određeno i predviđeno čemu će se posvetiti i koji će se dani i važni datumi u njemu obilježavati. Unutar tih određenih mjesec dana mogu se provoditi i održavati raznovrsne aktivnosti na zadanu temu. Određivanje tematskog mjeseca, tematskih dana pa čak i tematske godine ovisi o kulturi društva i područja na kojem živimo. Pod utjecajem geografskog smještaja nekog područja, različitih vjeroispovijesti koje se isprepliću na istom, kulturnoj baštini, običajima i tradiciji, odgoju i obrazovanju stanovništva, materijalnim uvjetima, socijalnim, biološkim i prostornim uvjetima za život na tom području, te samom prirodnom okruženju i okolini određenog prostora tematski se mjesec posvećuje nekome/nečemu važnom i značajnom za taj dio svijeta. Ovisno o društvu i kulturi kojoj se pripada, slave se i obilježavaju, posvećeni, tematski mjeseci. Tematski mjesec može sadržavati više tematskih dana, koji mogu, a i ne moraju biti vezani uz temu mjeseca.

2.1. Tematski mjesec u vrtiću

Većina vrtića koristi se tematskim planiranjem. Operativno se planira na globalnoj razini, kao i u svakoj ustanovi ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja zasebno. Svaki pojedinačni vrtić na početku svake predstojeće pedagoške godine ima već unaprijed okvirno isplaniran, određen, napisan, predložen, odobren, usvojen i predstavljen godišnji plan i program s kojim su upoznati svi djelatnici u odgoju i obrazovanju određene ustanove ranog i predškolskog, a koji su odgovorni za njegovu primjenu i provedbu. Godišnji plan i program rada vrtića temeljni je dokument svake ustanove ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja te predstavlja i daje osnovu za sva ostala planiranja aktivnosti i rada vrtića. Sve aktivnosti vrtića trebale bi biti planirane tim dokumentom. Na njemu se temelje sve predviđene aktivnosti, te se zasniva cjelokupni rad vrtića planiran za određenu godinu i pisan za vremensko razdoblje od početka jedne pedagoške godine pa sve do završetka, kraja iste. Godišnji plan i program vrtića sastavlja se za svaku pedagošku godinu. Detaljniji od godišnjeg je svakako mjesečni plan rada. Njime se planiraju i predviđaju aktivnosti za određeno razdoblje, odnosno određeni mjesec. Aktivnosti planirane mjesečnim planom u vrtiću se provode tijekom tog određenog mjeseca za koji su planirane. U svakoj se ustanovi ranog i predškolskog određuje okvirni plan za svaki pojedini mjesec u godini te se planirane aktivnosti za određeni mjesec pokušavaju ostvariti,

prema predviđeno, u tih mjesec dana. Svaka skupina u vrtiću ima svoj mjesečni plan i program rada kojim odgojitelji okvirno planiraju što će raditi s djecom i kojim će poticajnim materijalima i aktivnostima zainteresirati i motivirati djecu, te samim time utjecati na njihov cjelovit razvoj. Teme koje se planiraju prema dječjim interesima dijele se i na podteme, te na dnevne teme. Odgojitelji tako planiraju i pišu i dnevne pripreme, te dnevne planove kojima ciljano planiraju svoj rad s djecom u skupini.

Svaki je mjesec u godini posvećen nečemu ili nekome pa se prema tome, ovisno o sredini u kojoj se nalazi, u vrtiću može provesti tematski mjesec. Tematski mjesec u vrtiću može biti unaprijed određen pod utjecajem zajednice kojoj pripada, a može se obilježavati i biti posvećen i nekome ili nečemu drugome, bilo kome ili čemu, neovisno o danima i datumima koji se u njemu kalendarski pojavljuju. Vrtić ili samo pojedina skupina mogu isplanirati i odrediti čemu će posvetiti neki mjesec, prema čemu, na izabrane i određene teme, odgojitelji tada planiraju aktivnosti i daljnji tijek svog odgojno-obrazovnog rada s djecom u suradnji s roditeljima, obiteljima, ostalim djelatnicima ustanove vrtića, stručnim suradnicima i čitavom zajednicom.

2.2. Mjesec svibanj

Svibanj je peti po redu mjesec u godini prema gregorijanskom kalendaru. Prvi je pravi proljetni mjesec i ima trideset i jedan dan. U hrvatskom jeziku ime je dobio po biljci svib(a) (*cornus sanguinea*) koja cvate bijelim cvjetovima u tom mjesecu. Tijekom povijesti svibanj je mijenjao svoje ime te je u različitim dijelovima Hrvatske nosio različite nazive, ovisno o području primjene i govora određenog hrvatskog narječja. Neki od starijih naziva za svibanj u nekim hrvatskim krajevima bili su *filipovčak*, po blagdanu sv. Filipa, apostola, koji se obilježava trećeg svibnja, *rožnjak* i *sviben*, a bila je raširena i uporaba naziva *maj*. Taj se naziv koristi još i danas u mnogim krajevima Hrvatske, a njegova je primjena češća u govoru starijeg stanovništva, čime je uporaba izraza *maj* rasprostranjenija na područjima gdje pretežno obitava stanovništvo starije životne dobi. Budući da na području Republike Hrvatske prevladava stanovništvo rimokatoličke vjeroispovijesti, na hrvatskim prostorima mjesec svibanj se još naziva i mjesecom radosti, a posvećen je Blaženoj Djevici, Bogorodici, Mariji i svim majkama.

2.2.1. Važni datumi

Neki od važnijih datuma u svibnju su:

- 1.5. Međunarodni praznik rada
- 3.5. Svjetski dan slobode tiska / Svjetski dan Sunca
- 4.5. Svjetski dan vatrogasaca (dan sv. Florijana, zaštitnika vatrogasaca)
- 9. i 10.5. Svjetski dan ptica selica
- druga nedjelja u svibnju (ove godine: 12.5.2019.) Majčin dan
- 12.5. Svjetski dan medicinskih sestara
- 15.5. Međunarodni dan obitelji
- 17.5. Svjetski dan telekomunikacijskog i informacijskog društva (od 2006.)
- 21.5. Svjetski dan kulturne raznolikosti za dijalog i razvoj (od 2003.)
- 22.5. Međunarodni dan biološke raznolikosti / Dan zaštite prirode RH
- 25.5. Dan Afrike
- 29.5. Svjetski dan sporta
- 31.5. Svjetski dan nepušenja

2.2.2. Svibanj u vrtiću

Mjesec svibanj obiluje važnim i značajnim datumima. U većini vrtića svibanj je krcat aktivnostima, druženjima, nastupima, priredbama i proslavama. Svibanj je u mnogim vrtićima tematski mjesec, mjesec posvećen mamama jer se u njemu obilježava majčin dan. Osim tog važnog dana, u mjesecu svibnju obilježavaju se i još neki, kao što su Svjetski dan Sunca, Međunarodni dan obitelji i Svjetski dan sporta. Mjesec svibanj u vrtiću se može obilježiti različitim i raznovrsnim aktivnostima vezanima uz spomenute teme važne za rast i razvoj te odgoj i obrazovanje svakog djeteta.

2.3. Tematski dani

U jednoj godini svaki dan je dan obilježavanja nekoga ili nečega. Tijekom pedagoške godine puno se tematskih dana obilježava s djecom predškolske dobi u vrtićima. Neki su tematski dani u vrtiću vezani uz važnije datume na kalendaru, dok su drugi potaknuti dječjom inicijativom, interesom djece za neki određeni pojam (predmet, stvar, pojavu ili osobu).

Aktivnosti se nastoji organizirati prema integriranom Kurikulumu, te se nastoji poticati cjelovit razvoj djece. Integriranim tematskim danima, igrom i radom, nastoji

se poticati razvoj nekoliko područja dječjeg razvoja: socijalni i emocionalni razvoj, spoznajni razvoj, tjelesni razvoj, razvoj govora i razvoj kreativnosti i stvaralaštva.

U okviru dnevnih aktivnosti provode se zajedničke aktivnosti, a djeci se nude i aktivnosti po različitim centrima aktivnosti te im se osigurava i omogućava vrijeme za slobodne aktivnosti, slobodnu igru. Zajedničkim se aktivnostima djecu upoznaje sa dnevnom temom, uz pomoć priča, slikovnica, pjesmica, razgovora, igara, a ponuđenim aktivnostima i materijalima po centrima nastoji se zadovoljiti dječja znatiželja, kao i potreba za istraživanjem i kretanjem.

3. DJEČJE JEZIČNO IZRAŽAVANJE

Jezik je jedna od osnovnih čovjekovih sposobnosti koja ga razlikuje od ostalih živih bića. Istovremeno je povezan sa svakom ljudskom aktivnošću. Mogućnost sporazumijevanja djetetu omogućuje uključivanje u aktivnosti i zajednicu, te aktivno sudjelovanje u društvu.

3.1. Igra i jezik

Igra se smatra prirodnom, najvažnijom dječjom aktivnošću. Igrajući se djeca aktivno uče, stječu nova iskustva i sposobnosti, te dolaze do novih spoznaja i znanja. Igra je jedna od osnovnih aktivnosti kojima dijete upoznaje i otkriva svijet oko sebe na zabavan način, uživajući u istraživanju. Igrom se kod djece razvijaju mašta, kreativnost, empatija, osjećajnost i međusobno razumijevanje. Kako se igrom utječe na sva razvojna područja djeteta, potiče se i cjelovit razvoj djeteta od najranije dobi. Za dobrobit djece najvažnije je da igra bude slobodna i zanimljiva aktivnost. Igra može biti funkcionalna, simbolička, društvena, s pravilima i konstrukcijska (građevna) aktivnost iskustvenog učenja. U igri je vrlo važna međusobna govorno-jezična komunikacija između djece, ravnopravnih sudionika. Kako razgovaraju i komuniciraju u svim planiranim aktivnostima, tako i u aktivnoj slobodnoj igri. Za odgojitelje je igra ozbiljan posao jer dobro izabrana i osmišljena igra koju odgojitelj promišljeno koristi može biti vrlo učinkovito sredstvo za poticanje razvoja djece, od vlastite samospoznaje do pomoći pri aktivnom učenju suradničkih vještina s vršnjacima. Igra omogućuje da se važne životne vještine nauče na zabavan način.

3.2. Govorno-jezična komunikacija

Razgovor s djecom neophodno je potreban za zdrav razvoj djeteta i njegovog govora. Sve se više priča o tome kako su današnja djeca siromašna maštom i jezikom, te kako ne znaju normalno govoriti, komunicirati, razgovarati i jezično se izražavati. Svoje misli i osjećaje teško izražavaju riječima, a sve je češća i pojava govornih teškoća. Pojavljuju se mnogi problemi u govornom razvoju djece, kao što su nemogućnost jezičnog izražavanja, nejasan, nerazgovijetan, spor/brz govor, zamuckivanje i brojni poremećaji u govoru te problemi s nedostatkom koncentracije i u slijeđenju uputa. Neki od razloga tome leže u nedostatku koncentracije i nerazvijenosti aktivnog slušanja u djece. Brojni stručnjaci i praktičari naglašavaju

kako govorne kompetencije treba poticati od najranije dobi, isto kao i izražavanje te govorno stvaralaštvo.

Djeci su potrebni dobri govorni uzori, koji su svjesni važnosti i utjecaja vlastitog jezičnog izražavanja na poticanje razvoja pravilnog govora djece. Dobar govorni uzor govori jasno, umjereno glasno, izražajno, razumljivo, razgovijetno i ne prebrzo. Djeci treba što češće omogućavati prostor za govor, mjesto gdje će se djeca osjećati prihvaćeno i viđeno, gdje mogu izreći sve, bez straha od neshvaćanja i neprihvaćanja. Mjesto gdje se mogu izraziti. Prostor za govor možemo stvoriti zajedničkim druženjima, razgovorima, čitanjem, pričanjem i slušanjem priča/stihova, kao i igranjem gestovnih, pokretnih i jezičnih igara. Djecu treba poticati na govor, pričanje, prepričavanje, opisivanje, objašnjavanje, te iznošenje i izricanje vlastitih misli, ideja, stavova i osjećaja. Jednako tako treba im ponuditi kvalitetne sadržaje. Djeci bi se trebala osigurati i omogućiti prilika da govore i razgovaraju, na standardnom jeziku, dijalektu, glasno, tiho. Ali isto tako, djeci je ponekad potreban mir pa im treba pripremiti i mjesto tišine. Za odgoj i obrazovanje djece ponekad je potrebno mnogo strpljenja. Djeci je za kvalitetan poticaj razvoja potrebna naša pozornost, utjecaj i stjecanje stvarnog osjetilnog iskustva, te ih treba znati kvalitetno i strpljivo slušati i usmjeravati.

Postoje mnoge mogućnosti poticanja razvoja govornih kompetencija kod djece predškolske dobi. Navika okupljanja djece u suvremenom se društvu postepeno zanemaruje. Vrijeme kruga, zajedničkog okupljanja i druženja djece kvalitetna je odgojno-obrazovna praksa u svim programima ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. Vrijeme kruga predstavlja sakupljanje i sastajanje djece i odgojitelja u određenom dijelu prostorije. Djecu se na okupljanje može dozvati nekim zvučnim signalom ili znakom. Ovo vrijeme može obuhvaćati pozdravljanje, čitanje, pričanje ili prepričavanje priče, slikovnice ili bajke, pjesmicu, neku jezičnu/gestovnu igru, igru tišine, vježbe zamišljanja ili samo razgovor (neformalni, o osjećajima, o pročitanoj tekstu, rješavanje konflikta, važne informacije vezane uz vrtić). Tijekom održavanja zajedničkih aktivnosti sve slobodne aktivnosti i ponuđeni materijali ostaju dostupni djeci. Djecu se ne prisiljava da sudjeluju u zajedničkim aktivnostima, ali ih se pokušava motivirati i zainteresirati za iste. Osmišljenim se sadržajima i komunikacijskim tehnikama potiče kvalitetan razgovor. Svako dijete dobiva pozornost odgojitelja i druge djece, potiče se samostalno govorenje, a nastala atmosfera pruža osjećaj ugođe, sigurnosti, pripadanja i prihvaćanja pa i zatvorena

djeca počinju govoriti. Djecu se uči komuniciranju u skupini, izražavanju vlastitog mišljenja, slušanju te se razvija suosjećanje i empatija. Mnogi razlozi idu u prilog vremena kruga i zajedničkog okupljanja djece. (Velički, 2013) Članovi skupine se međusobno bolje upoznaju i razumiju, a izravno se utječe i na razvijanje govornih kompetencija djece. Odrasli i starija djeca drugoj djeci mogu poslužiti kao primjer, a razgovorom se može utjecati i na razvoj govorno-jezičnih komunikacijskih vještina. Za cjelovit razvoj djeteta korisnije je aktivno sudjelovanje u aktivnostima nego pasivno slušanje.

3.2.1. Poticanje i razvoj govora i glasovne osjetljivosti

U poticanju razvoja govora, kao i u svim područjima dječjeg razvoja, važnu ulogu imaju okolina (obitelj, vrtić, zajednica, dom, okoliš, priroda) te socijalni odnosi i interakcije. S djecom od najranije dobi treba raditi na prevenciji nastanka poremećaja govora. Prva razina prevencije obuhvaća metodu usmjerenu na sprječavanje nastanka govornih poremećaja. Poznato je kako neke mogućnosti i tehnike stimuliranja fine motorike prstiju (masaža prstiju, kratke ritmične dječje pjesmice, smanjivanje predmeta za igru s porastom dobi...) izravno utječu na govor i njegov razvoj.

Vježbe za poticanje i razvoj govora potrebne su i korisne svakom djetetu, a tehnike poticanja ovise o dobi djeteta. Savjetuje se da se djeci čita od najranije dobi. Djecu je od rođenja potrebno stimulirati i poticati na jezično izražavanje i komunikaciju. Neizravno ih treba motivirati i poticati na govor i razgovor. Kao što je već ranije spomenuto za pravilan odgoj govora djece potreban je dobar uzor kojeg će dijete oponašati. Odgojitelj svojim govorom mora znati motivirati dijete, poticati ga na govor te pravilno i točno razumjeti i shvaćati dječji govor. On svoj djeci u vrtiću služi kao govorni model, čiji je zadatak postupno zanemarivati neverbalne zahtjeve djeteta, a uvažavati verbalne. Ulogu nerazumijevanja govora igra zbog poticanja djeteta na verbalno izražavanje. Jednako tako njegova je zadaća igrom poticati dijete na što češću verbalnu komunikaciju. S djecom treba što više komunicirati, razgovarati, komentirati i analizirati aktivnosti. Treba im čitati, pričati i postavljati pitanja. Igrati se s njima. Od najranije dobi im svirati, pjevati i govoriti, čitati, nuditi zvečke za igru, aktivno ih učiti gledanju i promatranju, igrati s njima igre zvukovima, oponašanja govora i zvukova (onomatopeja) te igre slušanja i govorenja. Neprestano se radi na razvoju i proširenju djetetova izričaja te razvoju glasovne osjetljivosti (istraživanje zvukova, razlikovanje zvukova, dinamike, tempa i ritma). S djecom

treba provoditi aktivnosti te igrati igre s rimom (uočavanje, smišljanje i pronalaženje rime), igre rastavljanja riječi na glasove (početni/završni glas) i igre glasovima i riječima. Suvremeni predškolski programi njeguju često slušanje, ponavljanje, dopunjavanje i učenje pjesmica u rimi te različite igre s uočavanjem rime. Slušanje i učenje pjesmica u rimi djeci pomaže pri zamjećivanju da različite riječi mogu imati isti završetak i da se riječi mogu raščlaniti u sastavne dijelove (glasove). Djeca imaju manje teškoća u kasnijoj glasovnoj raščlambi riječi ako sama ponavljaju, dopunjavaju, pamte i samostalno reproduciraju stihove u rimi. Dječja književnost bogata je pjesmama za djecu. (Čudina - Obradović, 1996)

Pjesmice se u vrtiću obrađuju na način da se najprije s djecom porazgovara o tematici vezanoj uz tekst pjesmice, zatim se djeci pročita pjesmica, nakon čega slijedi zajedničko čitanje te čitanje pjesmice izostavljajući slaganja u rimi tako da djeca dopunjavaju i izgovaraju riječi koje odgojitelj izostavlja. Materijali koji mogu koristiti i pridonijeti razvoju govora su različite igre i igračke, kraće pjesmice, brojalice, slikovnice i priče, igre uz pokret s pjevanjem, improvizirane dramske igre i aktivnosti (s pomoću lutaka) te oponašanje nekih prirodnih pojava i glasanja.

3.2.2. Govorno-jezične igre

Jezične igre su sve igre koje koriste jezik kao izražajno sredstvo. Govorno-jezične igre imaju unaprijed određena pravila po kojima se igraju. Često su povezane s taktilnim i vizualnim doživljajima, a djecu se ne smije ograničavati u njihovom provođenju. U jezične se igre ubrajaju igre slušanja i govorenja, te čitanja i pisanja. Govorno-jezične igre se provode s ciljem poticanja i razvoja govora, pravilnog izgovora i lijepog jezičnog izražavanja. Još neki od ciljeva su vježbe izricanja i primanja uputa, slušanja obavijesti, prepoznavanja glasova/slova, razgovijetnog izgovora riječi, oblikovanja teksta, postavljanja pitanja i odgovaranja te poticanje i razvijanje koncentriranog aktivnog slušanja i logičkog zaključivanja. Neki od odgojno-spoznajnih ciljeva jezičnih igara su razvijanje i poticanje suradničkih odnosa u skupini, dječje mašte i kreativnosti te vježba koncentracije. Sve igre za vježbu pravilnog izgovora glasova razvijaju sposobnosti promišljanja, zapažanja, zadržavanja pažnje te utječu na razvoj pamćenja. Govorne igre su vrlo prikladne za vježbanje artikulacije glasova. Tekst i sadržaj jezičnih igara moraju biti primjereni dobi djece s kojom se aktivnosti provode. Djeci su najzanimljivije igre u kojima povezuju pokrete i riječi (u rimi) te igre koje obuhvaćaju onomatopejske zvukove

predmeta, pojava u prirodi i glasanja životinja. Onomatopeju djeca koriste kao omiljeni način jezično-glasovnog igranja u različitim situacijama.

Kod djece se mogu razlikovati raznovrsne socijalne igre s jezikom. Neke od njih su spontano rimovanje i igre s riječima, igre s elementima mašte, koje sadrže pjesmice i brojalice, te igre razgovorom i verbalnom komunikacijom. Melodija i ritam su potrebni za pravilan razvoj govora te su sveprisutni u govornom razvoju djece od najranije dobi. Djeca nove riječi ne uče samo spontanom govorom, već i slušanjem i pripovijedanjem priča, pjevanjem pjesmica te recitiranjem brojalica, koje služe i za vježbanje govornog aparata. Gotovo sva djeca rado ponavljaju priče i pjesmice te tako pamte riječi, iako ih ne razumiju sve. Na početku usvajanja novih riječi i izraza djeca upotrebljavaju imitaciju, prilikom koje nove riječi koriste samo vezano uz kontekst pjesmice/priče. S vremenom povezuju riječi sa značenjem te ih počinju upotrebljavati i u spontanom govoru. Djeca često govore riječi koje nemaju značenje ili im je značenje iskrivljeno. Takva se igra u djece najčešće manifestira u dodjeljivanju neobičnih imena sebi i drugima te preimenovanju stvari i predmeta. Manipulacija smislenim i besmislenim riječima jedna je od komponenti mnogih uspješnih rima i priča koje su odrasli napisali za djecu. Djeca uče razgovarati, a iskustvo iz interakcija s drugima pomaže im u stjecanju pretpostavaka, očekivanja i proceduralnih pravila. Brojna su istraživanja pokazala da su kombinatorička igra (igra koja podrazumijeva dovođenje predmeta u međudnose, najčešće funkcionalne) i jezični razvoj u međusobnoj korelaciji. Dijete koje ranije uđe u fazu kombinatoričke igre najvjerojatnije će i ranije progovoriti. (http://www.ranaintervencija.org/index.php?option=com_content&view=article&id=32:igra&catid=9:info-centar&Itemid=40 (7.8.2019.))

4. VJEŽBE U PROMATRANJU

Promatranje se smatra metodom spoznavanja, metodičkim postupkom u kojem subjekt (promatrač) usmjerava svoju pažnju na neki odabrani objekt s određenim ciljem (namjerom). Objekt promatranja mogu biti predmeti, bića, događaji i pojave. Promatranje uključuje aktivnosti kao što su gledanje, predočavanje, doživljavanje, razmišljanje i zaključivanje. Isto tako uključuje i osjetilnu, emocionalnu, kognitivnu, misaonu i fantazijsku aktivnost. Promatranjem se potiče razvoj cjelovitosti psihofizičkih funkcija. Podrazumijeva zbir zapažanja o nekoj pojavi ili stvari. Promatrač objekt promatranja doživljava, promatra i upoznaje osjetilima (vid, sluh, miris, opip, okus). Opće je poznato da djeca i odrasli promatraju svijet oko sebe, te da osjetila imaju golemu važnost u svakodnevnom životu ljudi. Djetetu osjetilna iskustva omogućuju snalaženje u svijetu koji ga okružuje i koji istražuje. Pomoću osjetila ono uočava, definira i spoznaje predmetni svijet. Razlikuje predmete po boji, obliku, zvuku, mirisu, opipu, okusu i funkciji te njegovom smještaju u prostoru. Svaki objekt promatranja izaziva različite osjetilne podražaje. Kod vježbi u promatranju promatrač odabrani objekt promatra te usmeno ili pismeno izražava ono što vidi, čuje, dodirne, miriše, doživljava. Zapažanja se mogu podijeliti na vizualne (boja, oblik, pokret), slušne, opipne, mirisne i okusne doživljaje. Osim što se može promatrati neki određeni zadani objekt, predmet, biće ili pojava, može se zadati i neka određena osobina koja je zajednička više objekata te se tada traže objekti koje povezuje zadana osobina (mogu se nabrajati svi predmeti, stvari, bića, pojave). Smisao promatranja nije samo djelomično upoznavanje i doživljavanje objekta, već ostvarivanje pune, cjelovite osjetilne spoznaje promatranog objekta. (Rosandić, 1969)

Promatranje može biti kolektivno, grupno (po grupama) i individualno. Primjer kolektivnog (grupnog) promatranja može biti odlazak odgojitelja sa skupinom (djecom) u prirodu, gdje mogu promatrati različite pojave, stvari, bića ili postupke ljudi u radu/igri. Tijekom i nakon promatranja odgojitelj s djecom razgovara o zapažanjima, proširuje njihov krug zapažanja, kao i dječji rječnik. Nakon promatranja djeci se može zadati neki stvaralački zadatak kako bi se mogla kreativno izraziti, bilo likovno, glazbeno, jezično, pokretom ili igrom. Skupinu se može podijeliti u grupe pa mogu neki objekt promatrati po grupama na način da svaka grupa promatra nešto drugi, dobije neki drugi zadatak. Isti tako, djeca mogu

promatrati samostalno/individualno (svako dijete nešto drugo ili isto ali svako zasebno).

Djecu treba različitim postupcima i metodama motivirati i poticati na promatranje. Vježbama u promatranju potiče ih se na kretanje, sudjelovanje i aktivno promatranje te zapažanje, doživljavanje, razmišljanje, spoznavanje i izražavanje. Usmjereno gledanje/promatranje bića, stvari i pojava, koje ga okružuje, bogati dječji doživljaj i spoznaju okoline i svijeta te stvara preduvjete za dječje izražavanje.

5. PRAKTIČNI DIO – PROVEDENE AKTIVNOSTI U VRTIĆU

(primjeri iz prakse)

Aktivnosti su provedene u Dječjem vrtiću Vrapčić Šenkovec u sklopu stručno-pedagoške prakse tijekom mjeseca svibnja 2019. godine.

Vrapčić je moderno opremljen vrtić, sa statusom eko vrtića, po mjeri suvremenog djeteta i njegovih interesa, potreba, želja i mogućnosti u odgoju i obrazovanju, te cjelovitom rastu i razvoju. U njegovim prostorijama nalazi se pet odgojnih skupina od kojih su četiri mješovite vrtićke dobne skupine djece (Iskrice, Ptičice, Smajlići, Elmeri), a jednu skupinu u zgradi vrtića čine njegovi najmlađi polaznici, djeca rane dobi, mješovite jasličke skupine (Mišići).

Tematski dani obilježeni tijekom svibnja s djecom u vrtiću su: Svjetski dan vatrogasaca, Svjetski dan Sunca, Majčin dan i Međunarodni dan obitelji, te Svjetski dan sporta. Svi tematski dani obilježeni su u mješovitim vrtićkim skupinama s djecom u dobi od tri godine pa sve do polaska u školu. Tematske aktivnosti obilježavanja tematskih dana u svibnju s vrtićkom djecom nisu se provodile na točan kalendarski datum obilježavanja nekog određenog dana zbog termina predviđenih za obavljanja stručno-pedagoške prakse u akademskoj godini 2018./2019. petkom.

5.1. Svibanj u Dječjem vrtiću Vrapčić

Mjesec svibanj za mališane iz dječjeg vrtića Vrapčić bio je bogat raznovrsnim događanjima. Bio je to još jedan radni mjesec u kojem se marljivo pripremalo za nadolazeća događanja, proslave i priredbe u kojima je trebalo pokazati sav trud koji se uložio tijekom tekuće akademske godine. Vrapčići su tijekom svibnja sudjelovali u mnogobrojnim događanjima, priredbama i manifestacijama.

U utorak, 21. svibnja predškolarci su se uputili na izlet u sjeverno Međimurje, te su posjetili okolicu Žabnika, kojom su ih provele čuvarice prirode iz Regionalnog centra Križovec (Slika 1.). Vidjeli su autohtone međimurske konje, koji su u vlasništvu Regionalnog parka Mura-Drava i na čijem se očuvanju radi projektom „Očuvanje zavičajnih vrijednosti u doba globalizacije“, dalekozorom su iz čeke promatrali krajolik Mure, dugo su šetali, vidjeli skelu i sudjelovali u radionici na temu „Godina bijele rode“, koja je imala za cilj približiti djeci ovu posebnu, strogo zaštićenu, pticu selicu, te upoznati djecu s načinom na koji su rode povezane s ljudima i ostatkom prirode. 9. i 10. svibnja obilježavao se Svjetski dan ptica selica pa su čuvarice prirode za djecu pripremile i igru s kamenčićima i brojevima, slagalicu

slike bijele rode. 22. svibnja priključili su se obilježavanju Dana Općine Šenkovec, gdje su sudjelovali na svečanosti nastupajući na svečanoj priredbi. Kao i svake godine dosad, sudjelovali su na 18. olimpijskom festivalu dječjih vrtića koji je okupio djecu međimurskih vrtića na sportskim igrama 24. svibnja. Dječjom se olimpijadom mališanima od najranije dobi želi približiti važnost i vrijednost sporta i vježbanja u našem životu za naše fizičko i psihičko zdravlje te tjelesni, kognitivni i socio-emocionalni razvoj. Igrom i sudjelovanjem u sportskim aktivnostima djeca stječu zdrave životne navike i sklapaju prijateljstva. Djecu se uči da nije važno pobijediti, već sudjelovati i boriti se časno i pošteno te se zabaviti i proveseliti. U svibnju je u sklopu projekta *I smetje vredi* Vrapčice posjetila kazališna predstava Hrčak i Smrčak (Slika 2.). U predstavi dvojica hrčaka, Hrčak i Smrčak, na zabavan način uče kako pravilno razvrstavati smeće i otpad, te kako ponovno upotrijebiti otpadne materijale.

Osim navedenih događanja, priredbi i manifestacija u kojima su djeca iz DV Vrapčić sudjelovala tijekom svibnja u spomenutom su mjesecu u vrtiću obilježili i neke važnije datume, te proveli nekoliko tematskih dana.

Slika 1. Izlet predškolaca u Žabnik (preuzeto s: <http://www.infotech.com.hr/izlet-u-zabnik/> (28.7.2019.))

Slika 2. Predstava Hrčak i Smrčak u vrtiću (preuzeto s: <http://www.infotech.com.hr/4232-2/> (28.7.2019.))

5.2. Ciljevi aktivnosti i razvojne zadaće

Sve aktivnosti koje se provode u vrtićima, provode se ciljano i imaju već unaprijed određen, postavljen i zadan neki cilj. Svaka aktivnost djeci omogućava stjecanje novog iskustva, znanja, spoznaja i vještina. Igre i aktivnosti u skupini stvaraju pozitivnu atmosferu i ugodno okruženje, a djeci pružaju osjećaj pripadanja i sigurnosti te potiču razvoj spontanosti aktivnosti djece. Aktivnosti trebaju imati za cilj cjelovit razvoj djeteta te bi trebale utjecati na sva područja razvoja. Pa su tako neki od ciljeva provođenja tematskih dana u vrtiću razvoj pozitivnih emocionalnih i socijalnih odnosa, razvoj psihomotorike (fine motorike, samostalnosti, higijenskih navika...), razvoj spoznaje (igre bojama, matematičke i govorno-jezične igre, stolno-manipulativne igre...), društvenosti (društvene igre, igre s pravilima, konstruktivne i takmičarske igre...) te razvoj kreativnosti i stvaralaštva. Jedan od važnijih ciljeva planiranih aktivnosti je svakako motivirati i potaknuti djecu na aktivno uključivanje u igre i aktivnosti poštujući njihovu samostalnost te slobodu izbora i odlučivanja.

5.3. Metode rada

Metode rada primijenjene u aktivnostima obilježavanja tematskih dana su metoda razgovora, metoda usmenog izlaganja, metoda ilustracije, metoda imitacije, metoda dramatizacije, metoda demonstracije te metoda analitičkog promatranja i igre s likovnim materijalom.

5.4. Kontekstualni uvjeti

5.4.1. Prostorno-materijalni uvjeti

Uvodni dijelovi aktivnosti odvijali su se na tepihu, dok su se ostale planirane aktivnosti odvijale u likovnom centru i cijeloj sobi skupine (građevni centar/centar konstrukcije, centar čitanja/centar predčitačkih vještina, stolno-manipulativno-didaktički centar). Materijali potrebni za provođenje planiranih aktivnosti navedeni su kod opisa svakog pojedinog tematskog dana.

5.4.2. Socijalni kontekst

U aktivnostima su sudjelovala sva djeca iz određene skupine i odgojiteljica – studentica. Tijekom obilježavanja tematskih dana djecu se (razgovorom) motiviralo i poticalo na međusobnu komunikaciju, interakciju i suradnju, na izražavanje

kreativnosti, te samostalno, istraživanje i zaključivanje. Postavljanjem poticajnih pitanja, ravnopravnim neizravnim sudjelovanjem u aktivnostima i ponuđenim materijalima odgojiteljica – studentica je poticala zajedničko rješavanje problemskih situacija.

5.4.3. Vremenski kontekst

Aktivnosti su se odvijale u jutarnjim i prijedpodnevnim satima. Cjelokupno vremenski planirano trajanje aktivnosti bilo je oko sat vremena, međutim trajanje je ovisilo o zainteresiranosti, interesu i pažnji djece za iste pa su se tako aktivnosti obilježavanja tematskih dana produljile te su tematski dani potrajali dulje od planiranog. Aktivnosti su započele nakon što su se sva djeca okupila na tepihu. Uvodni motivacijski dijelovi potrajali su otprilike 15-20 minuta, a ostatak vremena djeca su se imala priliku likovno izražavati u likovnom centru aktivnosti, graditi i konstruirati, slagati slagalice, listati enciklopedije, slikovnice i knjige te igrati raznovrsne igre, ili pak raditi nešto prema vlastitom interesu i odabiru.

5.5. Tijek aktivnosti

Sve su aktivnosti koncipirane na isti način. Sastoje se od motivacijskog, glavnog i završnog dijela. Započinju kratkim uvodnim dijelom, koji sadrži motivacijski razgovor, a završavaju nekom igrom ili likovnom aktivnošću.

5.6. Uloge odgojiteljice – studentice

Odgojiteljica – studentica određuje ciljeve aktivnosti, priprema i izrađuje materijale, oprema i oblikuje prostorno-materijalno okruženje, okvirno planira tijek aktivnosti, prikuplja podatke, igra se, razgovara i istražuje s djecom, piše pripremu, promatra aktivnosti djece, bilježi i dokumentira te analizira aktivnosti. U uvodnim dijelovima aktivnosti, uvodnim razgovorima, ona je bila osoba koja je poticala razgovor i komunikaciju, motivirala i poticala djecu kako bi došla do svojih pretpostavki, zaključaka, teorija i spoznaja, kako bi iznijela svoja mišljenja te je bila vođa nekih igara. U glavnim, istraživačkim, kreativnim, stvaralačkim i radnim dijelovima, aktivnosti djeci je pripremala i ponuđivala raznolike i raznovrsne materijale, prema potrebi je preuzimala/zauzimala ulogu suigrača/suistraživača, te je na neizravan način, poticajnim pitanjima, djecu usmjeravala, poticala i motivirala prema novim

zapažanjima i otkrićima, kako bi ona sama došla do svojih zaključaka. Odrasla osoba odgovorna za sigurnost i zaštitu djece tijekom aktivnosti.

5.7. Tematski dan – teme aktivnosti

Sve su aktivnosti provedene u mješovitim vrtićkim skupinama. Teme aktivnosti obilježavanja tematskih dana u svibnju bile su: Svjetski dan Sunca, Svjetski dan vatrogasaca, Majčin dan i Međunarodni dan obitelji te Svjetski dan sporta.

5.7.1. Svjetski dan vatrogasaca

4. svibnja, na dan svetog Florijana, zaštitnika vatrogasaca, u svijetu se obilježava Svjetski dan vatrogasaca, dok se mjesec svibanj u Hrvatskoj obilježava kao mjesec zaštite od požara. Posao vatrogasaca je vrlo zahtjevan i opasan, ali i nadasve požrtvovan i human. Oni su pojedinci koji se nesebično izlažu opasnim i teškim uvjetima. Vatrogasci su hrabri profesionalci koji u mnogim opasnim situacijama žrtvuju svoje živote spašavajući ljudske živote, imovinu, šume i okoliš te intervenirajući u požarima, poplavama, potresima i prometnim nesrećama.

5.7.1.1. Vježba evakuacije u Dječjem vrtiću Vrapčić

U srijedu, 10. travnja 2019. g. Dječji vrtić Vrapčić Šenkovec je u suradnji s Javnom vatrogasnom postajom Čakovec održao vježbu evakuacije i spašavanja. U vježbi su iz zgrade vrtića evakuirana djeca, odgojiteljice i ostali djelatnici ustanove. Vježba je provedena s ciljem uvježbavanja zaposlenika vrtića za pravovaljano reagiranje i intervenciju u opasnim i nepredviđenim situacijama te za provedbu akcije sigurne evakuacije iz prostorija zgrade u slučaju iznenadne pojave ili nastanka neplaniranih opasnih događaja. Vježba je uspješno provedena, bez ozlijeđenih sudionika akcije. Posjet vatrogasaca djecu je jako razveselio jer su nakon vježbe, djeca i odgojiteljice mogli razgledati vatrogasno vozilo te saznati što sve ono sadrži (Slika 3.). Vatrogasci su djecu upoznali sa svojim zanimanjem, poslom i sa svom potrebno opremom. Djeca su saznala što je sve vatrogascima potrebno prilikom intervencije gašenja požara te su imala priliku istražiti i njihovu opremu za gašenje vatre. Djecu se uputilo i u neke osnovne mjere prevencije i zaštite.

Slika 3. Razgledavanje vatrogasnog vozila (preuzeto s:
<http://www.infotech.com.hr/vjezba-evakuacije-u-djecjem-vrticu-vrapcic/>
 (28.7.2019.))

5.7.1.2. Obilježavanje Međunarodnog dana vatrogasaca u vrtiću Vrapčić

Svjetski dan vatrogasaca obilježen je s mješovitom vrtićkom skupinom Iskrice 3. svibnja.

S djecom se kratko porazgovaralo o zanimanju vatrogasaca, što vatrogasci rade i čime se bave, djeca su ispričala i rekla sve što su znala o vatrogascima i njihovoj opremi. Prisjetila su se i posjeta vatrogasaca njihovom vrtiću te su ispričala svoje doživljaje, što su tada saznala i naučila i sve ostalo čega su se sjećala od toga dana. S djecom se razgovaralo i o mjerama zaštite, što se ne smije raditi jer je opasno te kako pravilno reagirati ako negdje gori. Nakon motivacijskog razgovora djeci se pročitala slikovnica *Moj prijatelj vatrogasac* te se porazgovaralo o pročitanoj tekstu. Uslijedilo je dječje likovno izražavanje. Djeca su olovkama i bojicama crtala likovne radove na temu vatrogastva (vatrogasce, vatrogasno vozilo, opremu). Po završetku crtanja u suradnji s lokalnom zajednicom posjetila su našu vatrogasnu postaju u Šenkovcu preko puta vrtića (šetnja). Našim su vatrogascima pokazala svoje likovne radove, a po povratku u prostor vrtića vatrogascima se posvetio i pano na kojem su se izložili dječji crteži. Za završetak obilježavanja dana vatrogasaca s djecom se odigrala igra Sunce, kiša, poplava, potres.

5.7.2. Svjetski dan Sunca

Danas se Svjetski dan Sunca obilježava diljem svijeta s ciljem edukacije čovječanstva o Suncu i posljedicama njegovog utjecaja na Zemlju i prirodu. Ideja za

njegovo obilježavanje potekla je od predsjednika SAD-a Jimmija Cartera. Svjetski dan Sunca prvi je put obilježen 3. svibnja 1978. g. s ciljem promocije korištenja solarne energije, a danas njegovo obilježavanje potiče i NASA. Upozorava se na pojačanu sunčanu aktivnost zbog oštećenog ozonskog omotača (slogan: „Budi prijatelj ozonu-ostani osiguran od sunca”). Sunce se neprestano proučava te ga se pokušava razumjeti, kao i interakcije između Sunca i Zemlje (okoliša) kako bi se mogle predviđati daljnje sunčeve aktivnosti i vremenski uvjeti na Zemlji.

5.7.2.1. Obilježavanje Svjetskog dana Sunca u Vrapčiću

Dan Sunca u Dječjem vrtiću Vrapčić u Šenkovcu obilježen je s djecom mješovite vrtićke dobne skupine Smajlići 10. svibnja 2019. g.

Tematski Dan Sunca obilježen je s ciljem edukacije i informiranja djece o Suncem, o njegovim ulogama, značenju i važnosti za naš život i sav, život, živi svijet na našem planetu (daje nam toplinu, svjetlost, hranu i zrak koji dišemo), ali i njegovoj štetnosti za zdravlje izlažemo li se previše njegovu zračenju. Djeci se želio približiti sam pojam sunca, željelo im se skrenuti pozornost na to da sav život na Zemlji ovisi o njemu, da nam ono daje energiju, koliko je ono zapravo važno za naše zdravlje te ih podučiti kako se pravilno čuvati i zaštititi od snažnih sunčevih zraka. Još neki od ciljeva bili su i utjecati na sva razvojna područja djece, raznovrsnim ponuđenim aktivnostima utjecati na cjelovit razvoj, ponuđenim materijalima i aktivnostima omogućiti djeci stjecanje novih iskustava, spoznaja, vještina i znanja te uz zabavu razvijati dječju kreativnost i motoriku.

Aktivnosti vezane uz Dan Sunca započele su okupljanjem na tepihu. Obilježavanje tematskog dana započelo je postavljanjem zagonetki (Topi, grije, žarko peče, nestane kad stigne večer? / Na nebu visoko u podne sijem i dječicu grijem? / Stavi kapu, suncobran da se igraš cijeli dan, od čega se štitiš, tko sam ja, tko to sada zna?) te razgovorom o Suncu i njegovoj važnosti za svijet. Na početku se djecu upitalo na što prvo pomisle kada čuju riječ „sunce“ (igra asocijacija) i što sve znaju o Suncu. Nakon kraćeg razgovora pročitala se kratka Priču o Suncu i vjetru te se po završetku čitanja ukratko porazgovaralo o pročitanoj tekstu. U uvodnom dijelu aktivnosti uz pomoć slika s pripremljenog plakata porazgovaralo se i o načinu na koji nas sunce grije i o tome kako nam daje svjetlost i toplinu te o širenju sunčevih zraka, odnosno širenju njegove svjetlosti i topline. U motivacijskom dijelu listale su se i dječje enciklopedije (knjige-slikovnice) o Suncu i ostalim pojavama i pojmovima vezanima

uz njega (svemir, Sunčev sustav). Aktivnost se nastavila u likovnom centru planiranim likovnim aktivnostima, crtanjem te trganjem, rezanjem i lijepljenjem komadića raznobojnih papira (različite nijanse crvene, narančaste i žute) na veliki šeleshamer papir. U pozadini su svirale pjesmice o suncu (Sunce: Genijalci, Svaki dan se sunce rađa: Jacques Houdek, Sunce pod šeširom: Dječje pjesme, Da mi je biti sunce: Luka Balvan), a djeci su se i čitale pjesmice za djecu o suncu (Izlazak sunca: Kuzman Landeka, Pjesmica o Suncu, Gdje se sunce noću krije, Sunce i djeca: Đuro Maričić, Djeca hvataju sunce: Grigor Vitez, Da je meni sunce biti). Izradio se veliki, zajednički mozaik sunca sa zrakama sunca u obliku dječjih dlanova. Napravljenim suncem u obliku mozaika prikazalo se širenje sunčevih zraka. Dječaci su samoinicijativno/samoorganizirano krenuli u gradnju rakete, od drvenih i plastičnih kocaka, spužve i stolica, u građevnom centru, dok su neka djeca slagala pripremljene slagalice sa slikama i motivima sunca. Aktivnosti su potrajale dulje od planiranog. Tematski dan priveo se kraju igrom Sunce – mjesec (dan – noć). Na posljertku su se na plakat sa slikama Sunca dopisale neke dječje izjave o Suncu, koje su se zabilježile tijekom aktivnosti.

5.7.2.1.1. Osvrt na izvršenu aktivnost

Zadovoljna sam provedenom aktivnošću obilježavanja, tematskog dana, Svjetskog/međunarodnog dana Sunca. Vremenski planirano trajanje aktivnosti se produljilo te je aktivnost potrajala dulje od predviđenog. Djeca su bila vrlo zainteresirana te su pokazala veliko zanimanje za ponuđenu temu Sunca. U uvodnom su dijelu aktivnosti iznijela podosta svog znanja o Suncu i svemiru te su sa svima podijelila neke od svojih teorija, misli, stavova i kreativnih ideja o spomenutim temama. Pripremljena priča o suncu i mjesecu im se jako svidjela. Pročitali smo je dva puta jer su me nakon što sam je pročitala prvi puta upitala zašto je već gotova te zašto je trajala tako kratko pa smo se svi zajedno složili da je pročitamo još jedanput. Nakon drugog čitanja smo je s veseljem još jednom svi zajedno ponovili prepričavši je, nakon čega smo kratko porazgovarali o pročitanoj tekstu te smo donijeli i neke zaključke o tome što nam priča poručuje. Uz plakat sa slikama porazgovarali smo o Suncu, njegovom odnosu sa Zemljom, da nas grije svojim zrakama te da nam svjetlošću stvara dan, spomenuli smo i da se nalazi u Sunčevom sustavu u svemiru (Slika 4.). Zatim sam djeci ponudila i podijelila neke knjige, dječje enciklopedije o Suncu, Sunčevom sustavu i svemiru, koje su sa zanimanjem znatiželjno listala i

proučavala (Slike 5., 6. i 7.). U glavnom smo dijelu aktivnosti napravili jedno veliko sunce u kombiniranoj tehnici. Kombinirali smo tehniku mozaika (od trganih i rezanih komadića kolaž papira napravili smo veliki krug - sunce) i dlanova (na kolaž smo nacrtali dječje dlanove/šake, koje smo tada izrezali i zalijepili oko sunca – sunčeve zrake) (Slike 8., 9. i 10.). U toj je aktivnosti sudjelovao veći broj djevojčica, dok se većina dječaka okupila u centru građenja gdje su odlučili napraviti i sagraditi veliku raketu (Slike 11., 12., 13. i 14.). Nekoliko je djevojčica uzelo papire, bojice i olovke te su sjele za stol i crtale sunce, Zemlju, mjesec (Slika 15.). Dok se nekolicina djece okupila oko stola na kojem sam ostavila već prije spomenute knjige – dječje enciklopedije te su listajući ih nastavila s proučavanjem i istraživanjem raznih tematika vezanih uz Sunce i Sunčev sustav (Slika 16.). Iako se nisu sva djeca uključila u aktivnost izrade sunca, ipak su povremeno dolazila samostalno napuštajući svoju aktivnost te su se priključila u izradu tako što su izrezivala, lijepila i potpisivala svoje dlanove, nakon čega su se opet vraćala u svoje samoinicijativne aktivnosti (Slike 17. i 18.). Nakon motivacijskog, vođenog dijela aktivnosti, tijekom samostalnih aktivnosti pustila sam dječje pjesmice o Suncu. Glazba je svirala u pozadini tijekom dječjeg bavljenja ponuđenim aktivnostima, te su djeca pasivno slušala vokalno-instrumentalna djela prilikom bavljenja drugim aktivnostima. Djeca su međusobno razgovarala i raspravljala o tome što, kako i zašto rade, što im je krajnji cilj za napraviti, što žele dobiti i što i kako još moraju raditi i napraviti te o tome što smo sve rekli u uvodnom dijelu. Iako su aktivnosti potrajale dulje od planiranog, na kraju smo odigrati igru Sunce – mjesec. Nakon aktivnosti na plakat sa slikama sam za/dopisala neke dječje izjave o Suncu (Slika 19.).

Slika 4. Motivacijski razgovor i priča uz plakat sa slikama

Slike 5., 6. i 7. Listanje knjiga-enciklopedija o Suncu

Slike 8., 9. i 10. Izrada sunca u obliku mozaika

Slike 11., 12., 13. i 14. Gradnja rakete u građevnom centru

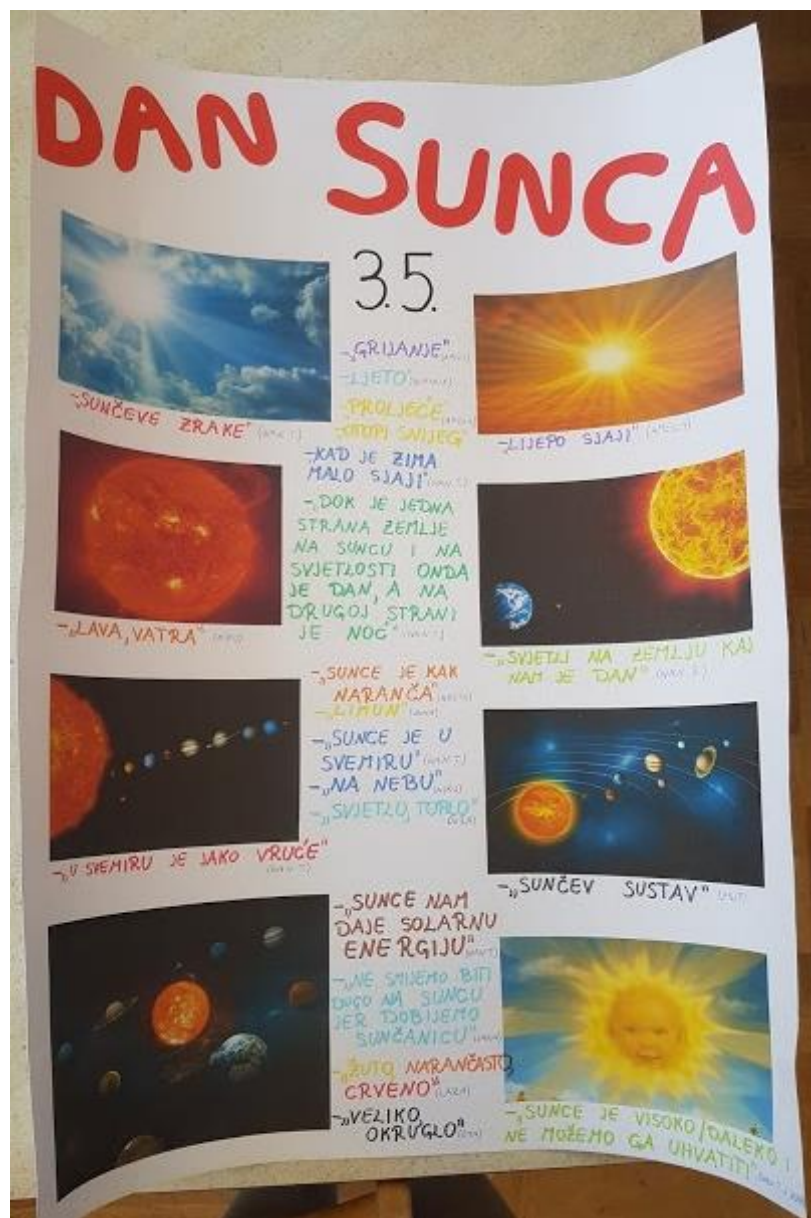
Slika 15. Crtanje Sunca i Mjeseca

Slika 16. Proučavanje knjiga o Suncu

Slike 17. i 18. Izrada sunčevih zraka od dječjih dlanova

Slika 19. Plakat s dječjim izjavama

IZJAVE DJECE:

- „Kada je sunčano možemo se ići igrati van.“
- „Dok je jako vruće idemo na more.“
- „Na suncu možemo izgorjeti.“
- „Ne smijemo gledati u sunce, to je štetno pa nam trebaju sunčane naočale.“
- „Sunce nam jako svijetli u oči.“
- „Po jakom suncu ne smijemo ići van.“
- „Po ljeti se trebamo mazati kremom za sunčanje.“
- „Na plaži imamo suncobran.“

5.7.3. Majčin dan i Međunarodni dan obitelji

Svake godine druge nedjelje u svibnju slavi se Majčin dan. Ove godine obilježavanje ovog značajnog dana palo je na datum 12. svibanj. Majčin dan počeo se obilježavati početkom 20. stoljeća u SAD-u. Idejna začetnica njegova obilježavanja je Amerikanka Ann Maria Reeves Jarvis koja je u nedjelju 12. svibnja 1907. godine, nakon druge godišnjice majčine smrti organizirala „Memorial Mothers Day Meeting“. U mjesnu je crkvu, kako bi izrazila ljubav prema svojoj majci, donijela petstotinjak bijelih karanfila koje je dijelila drugim majkama. Uz spomenuti čin pisala je i brojna pisma političarima, svećenicima, gospodarstvenicima i ostalim uglednim članovima tadašnjeg društva tražeći da se počne obilježavati dan posvećen svim majkama. Dvije godine nakon njezinog prvog istupa i javne akcije podijele cvijeća Majčin se dan obilježavao u većini država SAD-a, a 1914. g. službeno je potvrđen i proglašen blagdanom u SAD-u. U Hrvatskoj Majčin dan postaje popularniji nakon Domovinskog rata, a danas ga već obilježava većina stanovništva. Budući da je cijeli mjesec svibanj posvećen majkama (majci), djecu se aktivnostima potiče na shvaćanje, otkrivanje i spoznavanje važnosti majke i njezine uloge u životu i odrastanju svakog djeteta.

Uz majke jednako važnu ulogu u razvoju djeteta ima i čitava obitelj. 15. svibanj danas je u svijetu datum posvećen obilježavanju Dana obitelji. Međunarodni dan obitelji proglašen je od Ujedinjenih naroda 1989. (1993.) godine važnim kalendarskim datumom. U svijetu je prvi put obilježen 15. svibnja 1994. g. pod sloganom „Da obiteljski dan ne čine svari nego srdačni odnosi roditelja i djeca“, kao prikaz značaja kojeg međunarodna zajednica pridaje obitelji kao temeljnoj i osnovnoj zajednici (jedinici) društva. Ovogodišnji Međunarodni dan obitelji (2019.g). obilježen je pod temom „Obitelji i odgovor na klimatske promjene“ s ciljem informiranja i osvještavanja djece, roditelja i ostalih članova obitelji kako se važnosti i navike recikliranja i održivog razvoja stječu u obitelji od najranije dobi. Svake se godine raznim događanjima diljem svijeta obilježava Dan obitelji kako bi se nanovo prisjetili da je obitelj temelj današnjeg društva. Obitelj je ta koja gradi, stvara i odgaja mlade osobe, buduće naraštaje odraslih ljudi sa svojim vlastitim karakterom, stavovima, vjerovanjima, vrijednostima, kulturom, običajima i tradicijom. Posebice je važno u današnje vrijeme, kada obitelj vrlo često nema vremena, da svoje članove razvija i odgaja u zajedništvu i toleranciji. Obitelj je ta od koje kreće razvoj i odgoj djeteta, ona je svojim poticajnim ciljevima začetnik usađivanja bitnih obilježja

(zajedništvo, tolerancija, mir, demokracija...) djetetu. Stoga je izuzetno važno kod djece od najranije dobi osvještavati važnost obitelji, vrijednost roditelja (majki i očeva), braće i sestara, djece, baka i djedova te svih ostalih članova obitelji za cjelovit razvoj osobnosti pojedinca. Kako je jedan od oblika dječjeg učenja i učenje po modelu, djeci svi članovi društva i zajednice, a osobito obitelji, moraju poslužiti kao dobar primjer u odnošenju prema ostalim članovima zajednice, obitelji, uvažavanju drugih te cijenjenju i poštivanju kako vlastite tako i tuđe obitelji. Za svaku je predškolsku ustanovu suradnja s obitelji djeteta od najvećeg značaja za djetetov napredak i razvoj jer su roditelji najvažnija karika u odgoju svoje djece, dok je vrtić mjesto potpore, gdje se osmišljenim odgojno-obrazovnim aktivnostima trudi biti adekvatna i kvalitetna dopuna procesu odrastanja.

5.7.3.1. Dan obitelji i Majčin dan u Dječjem vrtiću Vrapčić

Aktivnosti obilježavanja Majčinog dana i Međunarodnog dana obitelji provedene su 24. svibnja s mješovitom vrtićkom dobnom skupinom Elmeri. Tematski dan obitelji s djecom je protekao uz razne ponuđene aktivnosti.

Ciljevi obilježavanja Međunarodnog dana obitelji u vrtiću bili su, prije svega naučiti cijeniti obitelj, naučiti poštivati druge, drugačije, različite obitelji, kao i sve članove obitelji, usmjeriti pozornost djece na to da je svaka obitelj jednakovrijedna, jednakopravan član i važan čimbenik zajednice, te da ima veliku ulogu u društvenom napretku i razvitku, spoznati da se problemi u obitelji rješavaju zajedničkim snagama svih članova, koji si međusobno pomažu te pružaju podršku i potporu. Aktivnostima obilježavanja Majčinog dana i Dana obitelji djecu se željelo potaknuti na prisjećanje i razmišljanje, razgovorom o mamama i na temu obitelji te čitanjem pjesmica željelo se utjecati na razvoj govornih vještina kod djece (prepričavanje, opisivanje, objašnjavanje, (pozorno) slušanje, pričanje, govorenje, jezično izražavanje, iznošenje svojih misli i doživljaja, dugotrajniju koncentraciju i duže zadržavanje pažnje, razmišljanje o onome što se čulo te razumijevanje istog), dok se likovnim aktivnostima poticao razvoj motorike ruku i kreativnosti. Jedna od razvojnih zadaća provedenih aktivnosti bila je i poticanje razvoja matematičkih vještina brojanjem koliko članova ima čija obitelji.

Kako je Majčin dan već prošao i oni su ga u skupini obilježili, u ovim se aktivnostima o mamama pričalo kao o važnijim članovima obitelji i najvažnijim osobama u djetetovu životu. Motivacijski je razgovor započeo prisjećanjem na koje

se sve načine obilježio Majčin dan, te se nastavio razgovorom o mamama. Kratko se s djecom porazgovaralo o imenima njihovih mama, izgledu (opisivala soje mame), kakve su, što rade, čime se bave, što najviše djeca vole na svojim mamama, što vole raditi sa svojim mamama, što se najviše vole igrati s njima. Razgovor se proširio na temu obitelji. Jezičnim igrama Na slovo, na slovo i Suprotnosti nabrajali su se članovi obitelji (tko sve čini obitelj). Zatim su djeca odgovarala na pitanja što je (za njih) obitelj, tko sve čini njihovu obitelj, što vole raditi sa svojim obiteljima... Budući da skupina provodi projekt Emocije i ovaj tjedan su se bavili srećom, u sklopu toga su čitali i slikovnicu Baš se veselim autorice Eve Janikovszky. U pročitanoj priči dotakli su se i teme obitelji, te su porazgovarali o tome da se treba veseliti svemu što naši bližnji naprave za nas jer oni to rade kako bi mi bili sretniji pa tako i djeca trebaju raditi ono što znaju da uveseljava druge. Planirane aktivnosti obilježavanja tematskog dana nastavile su se čitanjem pjesmica: Najljepša mama na svijetu Ivanke Borovac i Moja obitelj Josipe Franjić R. Pjesmice su se obrađivale jedna po jedna, a nakon što se pjesmica pročitala, uslijedilo je čitanje uz izostavljanje rimovanih riječi pa su djeca (po sjećanju, sluhu i logici) završavala stihove pjesama. Kako su majkama za Majčin dan izrađivala čestitke i papirnate cvjetove (motiv leptira na čestitkama čija su krila bila u obliku dječjih stopala, a cvijeće/buket od dječjih dlanova), djeca koja znaju pisati su nešto i napisala u svoje čestitke, likovnim aktivnostima obilježavanja Dana obitelji djeca su crtajući sebe sa svojom obitelji (u pokretu) na kreativan način iskazala svoj doživljaj obitelji. Slušale su se i pjevale pjesmice: Majka Ratka Zvrka, Prijateljstvo i Čestitka majčici. U obiteljskom centru u sobi skupine nekoliko se djece samoinicijativno upustilo u funkcionalnu-simboličku igru obitelji, međusobno podijelivši uloge (mama, tata, brat, sestra, baka i djed, lutka je predstavljala bebu u obitelji) i poslove članova obitelji (kuhanje, posluživanje, peglanje, slaganje odjeće, presvlačenje, prematanje i hranjenje lutke...). Djeca su se slobodno zadržavala u aktivnostima i završavala s njima. Pod kraj pedagoške godine uslijedilo je i zajedničko druženje djece, njihovih obitelji i odgojiteljica.

IZJAVE DJECE:

- „Moja je mama najljepša jer ima zelene oči.“
- „Moja je mama najbolja jer me jako voli.“
- „Moja mama ima dugu smeđu kosu i mi se lijepo igramo.“

- „Dok sam bolestan ona se brine za mene.“
- „Mama sve radi. Čisti, fino kuha, pere nam veš, pere suđe.“
- „Meni je obitelj sreća.“
- „Obitelj su mama, tata, seka i ja.“
- „Obitelj me čuva i voli.“
- „Obitelj je ljubav mame i tate prema meni i bratu.“
- „Meni obitelj znači sve.“
- „Mi se zajedno igramo i veselimo.“
- „Moja obitelj su mama i tata, i baka i deda.“

5.7.4. Svjetski dan sporta

Svjetski dan sporta obilježava se svake posljednje srijede u mjesecu svibnju. Ove se godine Svjetski dan sporta obilježava 29. svibnja. Kako je sport vrlo važan za očuvanje psihičkog i fizičkog zdravlja, u godini postoje dva datuma posvećena upravo njemu. To su već spomenuti Svjetski dan sporta, koji se obilježava diljem svijeta kao velika svjetska sportska manifestacija, i Međunarodni dan sporta za razvoj i mir, koji se obilježava 6. travnja, a čiji je začetnik UN.

5.7.4.1. Obilježavanje Svjetskog dana sporta u DV Vrapčić

U sklopu Svjetskog dana sporta, u srijedu, 29. svibnja 2019. g. Vrapčići su se pridružili Udruzi sportska rekreacija Sport za sve Šenkovec u obilježavanju „Move week-a“, čime su podržali inicijativu ISCA-e: „Now we move“ (Slika 20.). Aktivnim bavljenjem sportom i vježbanjem zajedničkim su snagama djeca i odrasli promicali važnost tjelesnih aktivnosti. USR Sport za sve za Vrapčice je pripremila pregršt natjecateljskih igara u kojima su sudjelovala djeca, odgojiteljice i roditelji. Nakon odrađenih aktivnih tjelesnih aktivnosti uslijedila je okrijepa uz voće i voćne napitke. Vrapčići su naučili da treba redovito vježbati te se kretati što je više moguće kako bi bili zdravi.

Slika 20. Vrtićanci na „Move week-u“ (preuzeto s:
<http://www.infotech.com.hr/move-week/> (28.7.2019.))

5.7.4.2. Sportski dan u Dječjem vrtiću Vrapčić

U petak 31. svibnja sa spojenom mješovitom vrtićkom skupinom obilježen je Svjetski dan sporta u DV Vrapčić.

Dan sporta održao se s ciljem poticanja cjelovitog razvoja, zadovoljavanja osnovne dječje potrebe za igrom, kretanjem i fizičkom (sportskom) aktivnošću te uvođenjem djece u osnove različitih sportskih programa. Ciljevi pripremljenih sportskih aktivnosti i programa bili su očuvanje, unapređivanje i poboljšanje zdravlja djece i njihovog psihofizičkog razvoja, bogaćenje dječje spoznaje o navikama zdravog načina života i poticanje dječje radoznalosti, te sudjelovanja u različitim sportskim aktivnostima. Natjecateljskim se aktivnostima željelo potaknuti djecu na razmišljanje i shvaćanje značenja “fer play“ igre. Neki od razvojnih zadataka obilježavanja tematskog dana sporta bili su usavršavanje osnovnih oblika kretanja te poticanje djece na razvoj i usavršavanje prirodnih oblika kretanja, poticanje mališana na boravak u prirodi, vani na svježem zraku te korištenje prirodnih uvjeta za vježbanje i tjelesnu aktivnost.

Prije samog obilježavanja Dana sporta trebalo je obavijestiti roditelje o danu održavanja sportskih igara te ih zamoliti da djeca taj dan sa sobom u vrtić ponesu sportsku opremu, odjeću i obuću (trenirku (gornji i donji dio) ili tajice, bijelu majicu i čvrste patike/tenisice). Tematski dan započeo je ujutro okupljanjem na tepihu i razgovorom o sportu. Djeca su nabrajala koje sve sportove znaju, što treniraju, a pričalo se i o važnosti sporta i redovitog vježbanja za zdravlje. Uslijedilo je preodijevanje i obuvanje u sportsku opremu te kratka šetnja do nogometnog igrališta

SRC Gorčica. U sklopu obilježavanja Dana sporta odlučilo se sa djecom provesti sat kineziološke kulture vani na otvorenome, u prirodi na svježem zraku. Sportske aktivnosti započele su elementarnom igrom Semafor (crveno-stoj, žuto-hodaj, zeleno-trči). Nakon čega je uslijedilo zagrijavanje uz Trčanje sa zadacima, na različite načine kretanja (trčanje, hodanje, skakanje, čučnjevi, čučanj, stajanje, stajanje na jednoj nozi, stupanje, puzanje, skok, poskoci, hodanje četveronoške...). Zatim su djeca na uputu odgojiteljica stala u slobodnu formaciju te su u frontalnom obliku rada oponašajući odgojiteljicu odradila kompleks općih pripremni vježbi bez pomagala. Tada je uslijedio aerobik uz glazbenu pratnju, na pjesmu Chocolate choco choco song, koji je vodila odgojiteljica – studentica. Vježbanje se nastavilo prolaženjem i provlačenjem poligonom prepreka, koji su također postavile odgojiteljice. Sat tjelesno zdravstvene kulture nastavio se utrka i štafetama te štafetnim igrama (guranje kolica, nošenje lopte, dodavanje lopte iznad glave/kroz noge u koloni). Nakon toga trebalo se vratiti u vrtić (šetnja), gdje se kratko porazgovaralo o provedenim aktivnostima i dojmovima djece te je prema odabiru djece uslijedila slobodna igra u skupini, ples uz glazbu ili crtanje po želji (najdražeg trenutka/događaja obilježavanja tematskog dana sporta, najdražeg sporta, sporta koji treniraju). Nakon ručka i odmora/spavanja vježbanje se nastavilo vani u vrtićkom dvorištu. Djeca su na vrtićkom dječjem igralištu imala slobodno vrijeme za igru. Samostalno su se bavila sportskim aktivnostima igrajući lovice, skrivača, raznorazne igre s loptom te igrajući se na raznim spravama (ljuljanje na ljuljačkama, spuštanje niz tobogan, penjanje po penjalicama...).

5.8. Osvrt na održane aktivnosti

Sveukupno sam zadovoljna s ostvarenim aktivnostima i razvojem istih, te smatram da su djeca bila vrlo uspješna u svom istraživanju, igri, stjecanju iskustva i zadovoljavanju svoje znatiželje i svojih potreba za razvojnim napretkom. Zadovoljna sam dječjom angažiranošću, znatiželjom i zanimanjem, koje su pokazali za ponuđene materijale i aktivnosti. Popraćena osjećajem sigurnosti i pripadanja uživala su, bilo im je zabavno, zanimljivo i korisno. Svi materijali djeci su bili ponuđeni u poticajnom okruženju kako bi samostalno istraživala i proučavala što ih zanima te samoinicijativno organizirala aktivnosti i time samostalno, na zabavan način, dolazila do novih spoznaja, znanja i zaključaka. Tijekom obilježavanja tematskih dana u aktivnosti su bila uključena sva djeca iz skupina. Provedenim aktivnostima proširila

su svoja prijašnja iskustva, znanja, spoznaje i vještine. Tijekom aktivnosti djeca su uspješno rješavala problemske situacije te su uvijek zajednički dolazila do rješenja. Uz samostalnu slobodu izbora i odlučivanja aktivno su se uključivala u sve planirane aktivnosti osjećajući se prihvaćeno i zaštićeno. Ponuđenim se aktivnostima utjecalo na sva razvojna područja djece, a sve su aktivnosti potrajale dulje od planiranog. Tijekom tematskih dana planiranim aktivnostima i sadržajima proučavalo se i istraživalo. Kod djece se razvijala želja za sudjelovanjem uz jačanje njihova samopouzdanja. Različitim oblicima aktivnosti poticao se razvoj individualnosti i kreativnosti te se utjecalo na spoznaju, znanja, vještine i sposobnosti djece. Aktivnosti su doprinijele cjelovitom razvoju djeteta rane i predškolske dobi. Provedenim se aktivnostima razvijala motorika čitavog tijela s naglaskom na razvoj fine motorike ruku i prstiju, zadovoljavala se dječja potreba za kretanjem, poticao se razvoj samostalnosti i samopouzdanja te se stvarala pozitivna slika o sebi. Svakom je djetetu bilo omogućeno sudjelovanje u aktivnostima, a velik je naglasak bio na poticanju razvoja pozitivnih društvenih odnosa. Aktivnostima se kod djece poticala socijalizacija i osjećaj pripadnosti u zajednicu, razvoj sposobnosti strpljenja i čekanja na red te razvoj sposobnosti prepoznavanja, razumijevanja i izražavanja vlastitih i tuđih emocija/osjećaja, suosjećanja i empatije. Utjecalo se i na razvoj suradnje/suradničkih odnosa, međusobnog dogovora, komunikacije, kompromisa i interakcije. Kod djece se poticao razvoj istraživačkih kompetencija te se razvijalo uočavanje veza i odnosa između predmeta i pojava, kao i shvaćanje, te raspoznavanje prirodnih promjena i procesa. Poticao se i podupirao razvoj mašte i kreativnosti djece te dječjeg stvaralaštva. Razvijali su se i osjećaji za estetikom te moralnim vrijednostima. Utjecalo se na razvoj komunikacijskih vještina, izražajnog govora i razgovora te se poticalo aktivno slušanje i razumijevanje onog što se čulo. Međusobnim interakcijama i razgovorom se utjecalo na proširenje dječjeg rječnika i formiranje složenijih rečenica. Razvijale su se vještine i sposobnosti prisjećanja, pričanja, opisivanja i objašnjavanja, a poticao se i razvoj te iznošenje i uvažavanje djetetovih prijedloga, izjava, mišljenja, stavova, ideja (hipoteza), zapažanja i doživljaja. Utjecalo se na razvoj senzornih, izražajnih, praktičnih i intelektualnih sposobnosti, razvijala se koncentracija i vježbalo dulje zadržavanje pažnje i pozornosti. Djeca su tijekom likovnih aktivnosti upoznavala, usvajala, usavršavala i ovladavala likovnim tehnikama, materijalima i sredstvima. Razvijala se

grafomotorika, okulomotorika, sposobnosti uočavanja, opažanja i vizualne percepcije.

5.9. Kako možemo proširiti tematski dan?

Tematski dani mogu se proširiti, razviti i prerasti u projekt, čime se sve navedene aktivnosti mogu nastaviti. Obogativši prostor, dječju igru i aktivnosti raznovrsnim materijalima u sobi skupine se mogu formirati razni tematski centri. Dječju znatiželju se može zadovoljiti pomno odabranim, ponuđenim i osmišljenim aktivnostima te se može potaknuti razvoj dječje mašte i kreativnosti. Djecu se može usmjeravati i poticati na istraživanje i proširivanje vlastitog iskustva i znanja. U sklopu svakog projekta mogu se provoditi raznorazne istraživačke, likovne, glazbene, jezično-govorne (komunikacijske) i tjelesne aktivnosti te aktivnosti vani na otvorenom (u prirodi). Mogu se igrati razne igre, izrađivati plakati te proučavati i izrađivati različiti motivi i predmeti. Djecu se može dovesti do različitih spoznaja, saznanja i zaključak o zadanim temama. Na primjer, u sklopu projekta Sunce djeca mogu saznati da je Sunce zvijezda, velika užarena kugla plina, izvor života, svjetlosti i topline, obnovljiv izvor energije, svakidašnja pojava na nebu, da izlazi na istoku ujutro (početak novog dana), a uvečer zalazi na zapadu (završetak dana), da količina sunčeve svjetlosti nije uvijek jednaka (najveća je ljeti, a najmanja zimi) te da Sunce zagrijava zrak, vodu i ljudsko tijelo. Aktivnostima se djecu može upoznati s vezama i međudjelovanjima Sunca i Zemlje (Sunce je starije i veće, velika je udaljenost između njih). Djecu se u sklopu projekta raznovrsnim aktivnostima može podučiti da je Sunčevo zračenje važan prirodni čimbenik u stvaranju Zemljine klime, kako ono utječe na godišnja doba i okoliš, pomiče oceane, potiče atmosferu da nam stvara kišu i vjetar te zagrijava zemlju, mora i zrak. Istraživačkim aktivnostima djeci se može skrenuti pozornost i na spektakularne predstave svjetlosti na nebu koje nam daruje Sunce (duge, fatamorganu, pomrčine sunca i polarne svjetlosti).

6. ZAKLJUČAK

Obilježavanje nekog tematskog dana u vrtiću ne mora se održati na točno određeni kalendarski datum. No, obilježavanje nekih značajnih dana s djecom od velike je koristi za rast i razvoj, odgoj i obrazovanje te upoznavanje kulture i usmjeravanje dječje pozornosti na ono bitno i važno u životu. Tijekom obilježavanja tematskog dana, dobro osmišljenim aktivnostima i raznolikošću ponuđenih materijala, može se utjecati na sva razvojna područja djeteta. Svim se planiranim aktivnostima osvještava ekološka svijest (i zaštita prirode) u djece. Djeca su uz samostalnu slobodu izbora i odlučivanja aktivno sudjelovala u svim ponuđenim aktivnostima. Ako je postignuto poticajno ozračje u skupini i u vrtiću, ako je djeci na raspolaganju velik izbor raznovrsnog materijala, aktivnosti i igara koje su im zanimljive dječja znatiželja i interes samo će rasti, čime se potiče aktivno i prirodno učenje djece. Jezik je sveprisutna životna komponenta. Da bi djeca razvila jezične sposobnosti moraju jezik i koristiti. Djeca su fascinirana jezikom od najranije dobi te su osjetljiva na igru s novootkrivenim riječima. Ona uživaju igrajući se jezikom, u vokalnim igrama. Prvi model u razvoju djetetova govora i jezika su svakako djetetovi roditelji, obitelj pa zatim i odgojitelji u vrtiću. Djetetova vlastita proizvodnja igara vokalizacije nastavlja se kroz cijelo djetinjstvo. Dječja komunikacija s odraslima na direktan ili indirektan način motivira dijete da svoje iskustvo interpretira u govor. Danas materijale za ranu govorno-jezičnu igru nije teško pronaći, a varijacije u izgovoru i šaptanje djeci su izvor zabave. U suvremeno doba postoji razvijena svijest o važnosti socijalne interakcije za razvoj govora. Ne postoje činjenice protiv obilježavanja tematskih dana u vrtiću, smatra da je provođenje bilo kakvih poticajnih aktivnosti i igara od značajne važnosti za dječji napredak i razvoj. Samo, smatram kako je rad na projektu bolji odabir za cjelovit razvoj djeteta. Tijekom projekta postoji dulji, dugotrajniji i jači utjecaj na razvoj. Obilježavanje tematskih dana s pristupom usmjerenim na dijete može se uklopiti u projektni rad čime se potiče razvoj svih razvojnih područja. S djecom rane i predškolske dobi treba puno komunicirati i raditi te ih poticati na govorenje i jezično izražavanje.

LITERATURA

1. Čudina - Obradović, M. (1996). *Igrom do čitanja*. Zagreb: Školska knjiga
2. Krajačić, V. (2016). *Dnevnik odgojitelja, priručnik za odgojitelje*. Zagreb: Hrvatska transpersonalna asocijacija
3. Miljak, A. (1987). *Uloga komunikacije u razvoju govora djece predškolske dobi*. Zagreb: Školske novine
4. Miljak, A. (2009). *Življenje djece u vrtiću: novi pristupi u shvaćanju, istraživanju i organiziranju odgojno-obrazovnog procesa u dječjim vrtićima*. Zagreb: SM naklada
5. Peti-Stantić, A., Velički, V. (2008). *Jezične igre za velike i male*. Zagreb: Alfa
6. Posokhova, I. (2008). *Razvoj govora i prevencija govornih poremećaja u djece – priručnik za roditelje*. Lekenik: Ostvarenje
7. Rosandić, D. (1969). *Pismene vježbe – u nastavi hrvatskosrpskog jezika*. Zagreb: Pedagoško-književni zbor
8. Slunjski, E. (2008). *Dječji vrtić: zajednica koja uči: mjesto dijaloga, suradnje i zajedničkog učenja*. Zagreb: Spektar medija
9. Velički, V. (2013). *Pričanje priča – stvaranje priča: Povratak izgubljenomu govoru*. Zagreb: Alfa
10. DV Vrapčić na adresi <http://www.infotech.com.hr/novosti/> (28.7.2019.)
11. Logopedski kabinet specijaliziran za rani razvoj na adresi <http://ruzicastioblak.hr/vaznost-igre/> (7.8.2019.)
12. Lukin portal za djecu i obitelj na adresi <http://www.pjesmicezadjecu.com/ostalo/vazni-datumi.html> (17.7.2019.)
13. Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje na adresi <https://www.azoo.hr/images/strucni2015/Nacionalni-kurikulum-za-rani-i-predskolski-odgoj-i-obrazovanje.pdf> (12.8.2019.)
14. Stručnjaci na adresi http://www.ranaintervencija.org/index.php?option=com_content&view=article&id=32:igra&catid=9:info-centar&Itemid=40 (7.8.2019.)
15. Wikipedija na adresi https://hr.wikipedia.org/wiki/Dodatak:Popis_svjetskih_dana (17.7.2019.)

KRATKA BIOGRAFSKA BILJEŠKA

Lea Tkalčec rođena je 16. srpnja 1997. godine u Ptuju u Republici Sloveniji. Osnovnoškolsko obrazovanje završila je u Osnovnoj školi „Petar Zrinski“ Šenkovec, nakon čega upisuje Srednju školu Čakovec, smjer opća gimnazija. Maturirala je 2016. godine. Nakon završetka srednje škole, upisuje preddiplomski sveučilišni studij ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja na Učiteljskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek Čakovec.

IZJAVA
o samostalnoj izradi rada

Završni rad na temu Svibanj u vrtiću – tematski dan izrađen je samostalno, temeljem navedene korištene literature i aktivnosti provedenih u vrtiću.

Izjavljujem, s potpunom moralnom odgovornošću, da sam ovaj rad izradila samostalno. Svojim vlastoručnim potpisom potvrđujem da sam suglasna da se ovaj moj rad objavi javno.

Potpis studenta